

כיצד מתמודדים עם אלימות ברשת? טיפים לגלישה בטוחה ברשת

מומחים בנושא רשתות חברתיות וגלישה בטוחה נותנים טיפים להתמודדות עם מעשי אלימות באינטרנט.

הפופולריות שהרשתות החברתיות הולכות וצוברות מביאה בצידה גם תופעות קשות של אלימות ברשת. מחקרים שונים שנעשו בשנים האחרונות בנושא האלימות באינטרנט, עומדים על הדמיון הרב בין המאפיינים של אלימות פיזית ואלימות ברשת. אלימות שהשלכותיה לרב גולשות גם לחיים האמיתיים.

מומחים שהשתתפו ביום עיון בנושא גלישה בטוחה, שנערך על ידי תכנית עיר ללא אלימות ואגף מצילה במשרד לביטחון הפנים בשיתוף עם משרד החינוך, איגוד האינטרנט הישראלי ומשטרת ישראל, נותנים מספר טיפים ודגשים להתמודדות עם בעיית האלימות ברשת וזיהוי של גורמים המהווים סכנה לביטחונם של הגולשים הצעירים בעיקר.

כאשר מפורסמות הודעות שטנה ואלימות על הקיר בפייסבוק בדף קבוצה בו דברי שנאה כלפי או כלפי אחרים. מה עושים ואיך אפשר להימנע מכך בעתיד?
ראשית, מומלץ שלא לאשר חברות מאנשים שלא מכירים כלל. אם מאשרים, ניתן להגביל את הגישה של חברים מסוימים באמצעות הגדרות הפרטיות. כפתור זה מאפשר למשתמשים להגדיר באופן מדויק, מי יכול לראות את הקיר שלכם, מי יכול לפרסם עליו דברים ומי לא למי תהיה נגישות לפרטים אישיים כגון תמונות ולמי לא.

אפשרות נוספת היא "לדווח". אפשרות זו היא למעשה הגשת תלונה למערכת פייסבוק. כל פעולה פוגענית ברשת החברתית ניתנת לדיווח החל מפוסט ועד דף של קבוצה שעיקרה דברי שטנה והסתה לאלימות. פייסבוק מפעילה "שיטור" מסוים ומנגנון ענישה שבמסגרתו אף מוחקים דפים ומבטלים חברויות של משתמשים הנוקטים באלימות נגד משתמשים אחרים או מסיתים לאלימות בדפים ייעודיים. הדיווח להנהלת פייסבוק הוא אנונימי כך שאין חשש מסנקציות חברתיות בעקבות הגשת התלונה.

צריך גם ללמד את הילדים לדווח על דברי שטנה ואלימות כלפי אחרים בכל אשר הם נתקלים בכאלו במהלך גלישתם ברשת ולא להבליג. בדיוק כפי שמחנכים את הילדים לא

להכות, לא לקלל ולא להשחית רכוש, ניתן לחנכם לנהוג באחריות כלפי עצמם וכלפי אחרים בעת גלישתם ברשתות חברתיות. ברגע שמספר רב של אנשים יגישו תלונות על אלימות בפייסבוק וברשתות האחרות, האפשרות למגר את התופעה תגדל באופן משמעותי.

הורדתי אפליקציה בפייסבוק ומאז נעשה שימוש במידע האישי שלי לרעתי.
בכל הנוגע לאפליקציות מומלץ לנקוט במשנה זהירות ולא להתפתות להורדת אפליקציות שאת מקורן אין לנו שום יכולת לגלות. כפתור ה-"Allow" מאפשר למפרסם האפליקציה נגישות לכל פרט בכרטיס האישי של המשתמש, לרבות שיחות הצ'ט הפרטיות בינו לבין חבריו. לדוגמא: אפליקציה שמציעה לנו "לראות את X בעירום" או "לצפות ב-Y עושה בושות" אם רק נתפתה ללחוץ על כפתור ה-"Like". לחיצה על הכפתור למעשה מאפשרת למפרסם האפליקציה נגישות לכל פרט ולו הקטן ביותר, בכרטיס הפייסבוק שלנו ושימוש במידע ללא רצוננו.

הילדים מבליים שעות רבות מול הפייסבוק, הצ'טים ורשתות חברתיות אחרות. כיצד נלמד אותם להיזהר מסוטים ומבוגרים המבקשים לנצל את תמימותם?
פדופילים וסוטים שמחפשים "לצוד" ילדים ובני נוער באינטרנט, אף פעם לא מדברים בצורה ישירה על רצונם האמיתי. הם לא ישתמשו בשפה גסה, לא יאיימו ואף לא יעזו להזמין את הילד לפגישה מחשש שמדובר במארב. התקיפות הנפוצות ביותר ברשת מצליחות כאשר המבוגר מצליח לבסס קשר של אמון בינו לבין הילד. אותו אדם מסוכן יעמיד פנים שהוא רוצה לדאוג לו ואף יזהיר אותו מהסכנות האורבות לו ברשת ובחיים האמיתיים. הוא לעולם לא יבקש להיפגש ויעדיף להמתין עד אשר יחסי האמון יהיו אדוקים מספיק, כך שהילד הוא זה שיבקש להיפגש.

מה עושים? האם למנוע מהילדים את הגישה לאינטרנט? לקחת להם את המחשב? לרגל אחריהם?
אף אחת מהאפשרויות האלו אינה מהווה פיתרון אמיתי וארוך טווח להגנת הילדים מפני סוטים ברשת האינטרנט, ועלולה ליצור בעיות אחרות כגון הסתרת הגלישה מההורים. הפיתרון ובכן, מצוי בדרך הישנה והטובה של חינוך. בדיוק כשם שאנחנו מחנכים את ילדינו לא לנהוג באלימות, להיזהר מזרים ברחוב, לא להשחית רכוש ולהשתמש בשפה ראויה, כך גם בתחום הגלישה מומלץ להזהיר את הילד מפני אותם מבוגרים ולשתף אותם במידע

שרכשנו אודות אופן הפעולה של אותם סוטים. אל תשכחו: הילדים רוצים שנציב להם גבולות.

מה עושים במקרה של חדירה למחשב האישי שלנו.

גלעד האן, חוקר עבירות מחשב ואינטרנט במשטרת ישראל, שיתף את המשתתפים ביום העיון בתופעה שנחשפה על ידי המשטרה: סוס טרויאני שהושחל למחשב של נערות, גרם להפעלה של מצלמת האינטרנט בכל עת שבה המחשב פועל ומחובר לאינטרנט מבלי ידיעתן. כך, צולמו נערות כאשר הן מחליפות בגדים לאחר יציאה מהמקלחת ותמונותיהן הופצו ברשת ללא ידיעתן ומבלי שבכלל התכוונו לצלם את עצמן. הפתרון: ניתוק מהאינטרנט וסגירת המחשב כאשר לא משתמשים בו מהווה פתרון בטוח בפני התופעה, זאת לצד סריקת המחשב מפעם לפעם לאיתור וירוסים וסוסים טרויאנים ולהסרתם מהמחשב. כמו כן, אם מגלים סוס טרויאני או וירוס מסוג זה, מומלץ מאוד לדווח על כך ליחידה לחקירת עבירות מחשב ואינטרנט של המשטרה.

פרטים נוספים ניתן להשיג באתרים הבאים:

אתר איגוד האינטרנט הישראלי
האתר הבין-לאומי לגלישה בטוחה
שפי"נט - אתר השירות הפסיכולוגי הייעוצי
טיפים לילדים - התנהגות בטוחה ברשת
אתיקה ומוגנות ברשת - משרד החינוך
אתר חיים חכם ברשת
יותר חכמים מהאינטרנט - פורטל גלישה בטוחה - מידע ותמיכה לילדים, נוער, הורים
פורטל מידע, ייעוץ ותמיכה לנוער וצעירים - Yelem ומחנכים

איגוד האינטרנט: הקו החם לנפגעים מגלישה באינטרנט: 03-9700911.

בברכה

מורן אברשימי
רכזת תוכנית מצילה
מועצה אזורית מגילות
054-7412077